

הלכות תפילין מדרמה

קסג

מד איסור שינה בתפילין ובו ב' סעיפים:

א כל זמן שתפילין בראשו או בורעו אסור לישן בהן אפילו שינת עראי מפני שנגאי הוא להפליין כשישן בהן והן מגולין ואם פרס סודר עליהן ואין עמו אשה ישן בהם שינת עראי אבל לא שינת קבע שמא יפיה בהן.

כיצד הוא עושה? שלא ירדם בשינה וישן שינת קבע יציה ראשו בין כרוכני והוא יושב וישן ואין בשינה משום היסח הדעת לפי שהיסח הדעת הוא כשעומד כשחוק או קלות ראש¹ (אי שמוטדי דעתו כצרכי הגוף הרבה²) כמו שנתבאר בס' ב"ח וכשישן הוא שוכח כל הבלי עולם³ אבל אם יש אשה עמו כמשה לא ישן בהם כלל שמא ישכח וישמש ממנו⁴.

אבל אם אינן בראשו וזרועו אלא כרוכני בידו מותר לישן בהם אפילו שינת קבע⁵.

ויש אוסרין ל' לישן שינת קבע אצל התפילין אפילו כשהן מונחים על השלחן עד שיפרוס סודר עליהן גזירה שמא יפיה.

והעיקר כסברא האי⁶ שלא הששו להפחה אלא כשהן עליו שהן צריכין גוף נקי⁷.

ואם אוזן בידו ואינן כרוכני בידו אסור לישן בהם אפילו שינת עראי שמא יפלו מידו⁸.

במה דברים אמורים כשאוחז בלא נרתקן אבל כשהן בנרתקן מותר אפילו שינת קבע לדברי הב"ח שאין לחוש כל כך אם יפלו⁹ וגם אין לחוש כלל להפחה אף לסברא האחרונה¹⁰:

ב נהגו העולם להתענות כשנפול תפילין מידו על הארץ בלא נרתקן וה"ה אם נפל ספר תורה אפילו בנרתק¹¹:

מה דין תפילין בבית הקברות ובבית המרחץ ובו ג' סעיפים:

א אסור ליכנס בתוך ד' אמות של מת א או של קבר ותפילין בראשו משום לועג לרש¹².

ובית הקברות שהוא מוקף מחיצה יש להחמיר¹³ שלא ליכנס בתוכו כלל בתפילין שבראשו אפילו רחוק הרבה מן הקברות שמא יתקרב בתוך ד' אמות של איזה קבר בלי דעת.

יב וז"ל ס"ק א מכריחא ונגרא סוכה כו. ב. מ"ז ס"ה מ ס"ק ד.
 יג רמב"ם פ"ד תפ"ז.
 יד ממשמעות השי"י סוכה כו, א ו"ה דפרים (ור"ה רמא אמר). וראה השנת דאביד הל' תפילין פ"ד תפ"ז (נעקק בכפף משנה שם). ספר המאורות ברבות כג. ב.
 טו שו"ע.
 טז רמב"ם שם.
 יז ספר המאורות שם. שו"ע ומ"א ס"ק ד.
 יח רמ"א.
 יט וז"ל ס"ה ממשמעות הדמ"א.
 כ בעל העיטור הלכות תפילין ח"ג.
 כא וז"ל ס"ה ה.

סימן מה

א ברייתא ברכות דף א. מדר וש"ע ספק א.
 ב משל"י, ה. וראה גם לעיל ס"ה כג ס"א ות"נ.
 ג ט"ז ס"ק א (עיי' שו"ד יו"ד ט"ו שנחמד) ס"ק יא בשם המחבר מועד קטן (ס"ה תתק"ח). וראה הל' שמתחת למהר"ם ס"ה קט).

א ברייתא ונגרא סוכה כו, א רפ"ה הרמב"ם הל' תפילין פ"ד תפ"ז.
 ב ראה פרישה סוף אות א ולבוש ספק א. וראה דברי נמתי סה, ב.
 ג רמב"ם שם כסבריתא ונגרא סוכה כו, ב.
 ד רמב"ם שם.
 ה ע"י לחם חמדות פ"ג הברכות אות צד [הובא בעטרת וקט"ס ס"ק א].
 ו ד' יחזן שם סוכה כו, א.
 ז רמב"ם שם. ובנגרא שם [הובא לקטן ס"ה תלב ס"ק ב] ולא מהני מוכר שיתנו לאחרים (שאוטר להברו אם ארדם הערנית) משום הערבך ערבא צריך (שמא אף הוא ישכח וישן). וראה גם קו"א לקטן ס"ה תלב ס"ק ב.
 ח הרב דבינו יונה ברבות כג. ב. דא"ש פ"ג הברכות ס"ה כח והל' תפילין ס"ה כא. מור.
 ט כן משמעות ברמב"ם הל' תפילין פ"ד תפ"ז נטור וש"ע ס"ה לח ספק ב ע"ש במ"א ס"ק א וס"ק יב.
 י ספק א.
 יא הרב רבינו יונה ורא"ש שם.